

Vlasteelt in Midwolda

FOTO ANP/MARCEL BERENDSEN

‘Regeneratie begint waar moed en verbeeldingskracht samenkomen’

ONDERZOEK

WWW.RUG.NL/STAFF/K.A.POLDNER

Kim Poldner kan zich boos maken om schadelijke fast fashion bedrijven als Shein, maar haar academische werk – en persoonlijke missie – draait juist om wat wél kan: herstel, vernieuwing en toekomstkracht. En ondernemers die dat laten zien. Als bijzonder hoogleraar Regionale en Circulaire Economische Ontwikkeling richt zij zich vooral op Noord-Nederland, dat bijzonder vruchtbaar blijkt voor regeneratieve experimenten en ecosysteemvorming.

Ze ging dit najaar *viral* met haar persoonlijke protestactie in Parijs. Pal voor de deur van de nieuwe Shein-winkel: voor Kim Poldner staat deze Chinese *fast-fashion*gigant symbool voor het dolgedraaide systeem waartegen zij al twintig jaar strijdt. ‘Ik ben blij dat mijn spontane actie aandacht heeft gegenereerd voor schade aan de planeet en ons welzijn,’ zegt zij, ‘Maar mijn focus ligt op het positieve: op de vele hoopvolle ontwikkelingen en moedige ondernemers die actief voor herstel en vernieuwing zorgen. Voor regeneratie.’

Dat was ook de reden van haar twee verschillende protestborden. Enerzijds aandacht vragend voor de giftige materialen die Shein in haar producten verwerkt. Anderzijds met een knipoog naar de reden dat mensen graag bij Shein kopen: de betaalbaarheid. ‘Ik protesteerde in een prachtige vintage jas die ik een week daarvoor uit een berg textielafval had gevist. De sociale beweging “This is free fashion” die in Nederland overal winkels opent met gratis afgedankte kleding, is wat mij betreft een mooi voorbeeld van “omdenken”: ons textielafval is gratis, terwijl mensen betalen voor die troep van Shein.’

Poldner kan zich boos maken om monsterbedrijven, maar haar academische werk – en persoonlijke missie – draait juist om wat wél kan: herstel, vernieuwing en toekomstkracht. ‘Mijn focus ligt op regeneratie,’ zegt ze. ‘Op de energie die vrijkomt wanneer mensen, organisaties en gemeenschappen durven bouwen aan iets dat beter is dan wat we hadden. Niet optimaliseren, maar helen. Niet verlengen wat niet werkt, maar het oude laten scheuren zodat het nieuwe kan ontstaan.’

Van duurzaamheid naar regeneratie

Duurzaamheid en circulariteit zijn inmiddels bekende termen. Toch ziet Poldner dat ze te vaak technocratisch of smal worden toegepast. ‘Circulariteit is waardevol, maar het blijft meestal bij materiaalstromen, technologie of nieuwe business modellen. Dat is belangrijk, maar niet genoeg.’

Regeneratie gaat een stap verder. Onze leefomgeving staat onder druk en dat raakt ook direct onze mentale gezondheid. ‘De kaalslag van ecosystemen weerspiegelt zich in innerlijke kaalslag: stress, prestatiedruk, verlies van zingeving,’ verduidelijkt de hoogleraar. ‘Herstel van de aarde en herstel van onszelf zijn twee kanten van dezelfde medaille.’

Lokaal, creatief en moedig ondernemen

De basis van regeneratief werk is een andere manier van kijken en handelen. Een inspirerend voorbeeld vindt Poldner het terughalen van de vlasteelt naar Nederland. Ooit een belangrijk gewas, dat bijna volledig verdween toen textielproductie naar Azië werd verplaatst. Ontwikkelaar Eileen Blackmore van House of Design brengt de vlasproductie nu terug in Groningen en maakt allerlei nieuwe producten van dit circulaire en *biobased* alternatief voor plastic. Samen met boeren introduceert ze vlas bovendien als rotatiegewas: goed voor de bodem, beter voor de biodiversiteit en met een lagere behoefte aan mest.

‘Dit is wat ik regeneratief ondernemerschap noem,’ zegt Poldner. ‘Het is lokaal, het is creatief, het is moedig. En het laat zien dat de economie van de toekomst niet alleen hightech hoeft te zijn. Het kan ook ontstaan door oude kennis opnieuw te omarmen.’

Het Noorden als kraamkamer

Als bijzonder hoogleraar Regionale en Circulaire Economische Ontwikkeling richt Poldner zich vooral op Noord-Nederland. De regio blijkt bijzonder vruchtbaar voor regeneratieve experimenten en ecosysteemvorming.

Een mooi voorbeeld is het project SORTED, waarbij zij betrokken is. Vijftien partijen werken samen aan de textielketen van de toekomst en ontvingen in oktober een subsidie van vijftien miljoen euro. ‘Het bijzondere is dat SORTED integraal werkt,’ zegt Poldner. ‘Het verbindt hightech met vakmanschap, materiaalinnovatie met gedragspsychologie, en bedrijven met overheid en onderwijs. Dáár begint systeemverandering.’

Hoe dat er concreet uit ziet? Onder leiding van textielinzamelaar Sympany wordt door partners gewerkt aan sorteertechnologie en de terugwinning van cellulose uit afgedankte kleding. Omdat de automatisering van textielsortering ook vraagt om andere vaardigheden, worden nieuwe MBO-opleidingen ontwikkeld. En vanuit de RUG onderzoekt dr. Marijke Leliveld hoe consumenten duurzamer kleding kunnen kopen en gebruiken. ‘Mijn eigen rol is om nieuwe marktkansen en nieuwe netwerken te ontwerpen voor circulair textiel,’ vertelt Poldner. ‘Netwerken waarin afval grondstof wordt, concurrenten partners worden en waarin waarde breder wordt gedefinieerd dan in euro’s alleen.’

Crises als katalysator voor verandering

In haar oratie *Regeneratieve Renaissance* (maart 2025) beschrijft Poldner hoe crises openingen creëren voor vernieuwing. ‘Corona, stikstof, klimaatverandering: ze leggen zwakke plekken bloot, maar maken ook zichtbaar waar de kansen liggen.’

Zo ziet ze de stikstofcrisis als een systeemcrack die ruimte schept voor een nieuwe landbouwpraktijk. Haar collega’s van de RUG Campus Fryslân begeleiden boeren bij de overstap naar regeneratieve landbouw, inclusief nieuwe verdienmodellen zoals recreatie en natuurbeheer. ‘Deze boeren laten zien dat regeneratie geen abstract concept is,’ zegt ze. ‘Het is concreet, tastbaar en hoopgevend.’

Regeneratief leiderschap: van weten naar belichamen

Hoewel technologie, innovatie en beleid belangrijk zijn, benadrukt Poldner dat echte transformatie uiteindelijk bij mensen vandaan komt. ‘Je kunt systemen niet veranderen zonder zelf te veranderen,’ zegt ze. ‘Regeneratief leiderschap betekent dat je je innerlijke kompas ontwikkelt. Dat je keuzes maakt vanuit verbinding met ecologie, gemeenschap én jezelf.’ Zij ontwikkelde daartoe vanuit de RUG een tweedaags retreat, dat afgelopen zomer voor het eerst plaatsvond en ook een vervolg krijgt. ‘Niet een traditionele leiderschapstraining, maar naast de theoretische kaders de ruimte om te vertragen, reflecteren en luisteren.’

De beweging is al gaande

Wat Poldner het meest inspireert, zijn de mensen die ze overal tegenkomt: ‘Ik zie zoveel moedige voorbeelden van hoe het anders kan. Mensen die niet wachten op perfectie, maar gewoon beginnen.’ Volgens haar is regeneratie niet iets voor de verre toekomst. Het gebeurt nu. In laboratoria, op akkers, in bestuurskamers, in klaslokalen. ‘Regeneratie vraagt geen superhelden, maar mensen die bereid zijn hun verbeeldingskracht serieus te nemen. Die willen bouwen aan een economie die beter is voor de aarde, voor gemeenschappen en voor onszelf. En het mooiste is: iedereen kan die stap zetten.’

Vlasonderzoek 100 jaar geleden

Jantina Tammes (1871-1947), was de eerste vrouwelijke hoogleraar in Groningen. Ze werd in 1919 in Nederland de eerste hoogleraar genetica, een nieuwe wetenschapsrichting. Met haar onderzoek naar vlas, een belangrijk landbouwgewas voor de productie van linnen en lijnzaadolie, kreeg zij internationale bekendheid. Lees meer in de serie ‘Kleurrijke kopstukken van de RUG’, www.rug.nl/kopstuk-jantina-tammes.

Kim Poldner (1978) behaalde een master in Organisatie- en Cultuurtheorie aan de VU. Van 2005-2013 was ze actief als ondernemer in duurzame mode en in 2013 promoveerde ze op dit thema aan de Universiteit van St. Gallen in Zwitserland. Sinds 2024 is ze bijzonder hoogleraar aan de RUG en kerndocent bij de University of Groningen Business School. Haar leerstoel is een samenwerking tussen de faculteiten Ruimtelijke Wetenschappen en Economie en Bedrijfskunde en de provincies Groningen, Friesland en Drenthe.